

Nader onderzoek vleermuizen en marterachtigen Essenburgweg 14/14a te Hulshorst

Projectgegevens

Opdr. gvr.: dhr. E. Bootsma
Betreft: Vleermuis- en marterachtigenonderzoek
Opgest.: J. Mossink, ecooloog
Contact: mossink@deslijpkruik.nl

Project: 21BOL02 vervolg Essenburgweg
Locatie: Essenburgweg 14 te Hulshorst
Uitvoering: De Slijpkruik Ecologie
Datum: 9-11-2021

1. Aanleiding en doel

Voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van een vleermuis- en marterachtigen onderzoek uitgevoerd aan de Essenburgweg 14 en 14a te Hulshorst. De onderzoekslocatie betreft onder andere een monumentale woning met aanbouw en een zomerhuis dat eveneens bewoond wordt. Daarnaast staan op het westelijke deel van het erf diverse bijgebouwen (Afbeelding 1.1 & 1.2). De initiatiefnemer heeft het voornemen om het bestaande monument te renoveren en een aanbouw te realiseren aan het bestaande monument. Ook het slopen van een zomerhuis en diverse bijgebouwen en realisatie van twee nieuwe woningen met bijgebouwen is onderdeel van het voorgenomen werk. In juni 2021 heeft J. Mossink, ecooloog van adviesbureau De Slijpkruik Ecologie, een ecologische quickscan uitgevoerd om de mogelijke effecten van de ingreep op de beschermde natuurwaarden in kaart te brengen.

Uit de quickscan is gebleken dat de te slopen bebouwing potentieel geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen. De te renoveren monumentale woning en het te slopen zomerhuis zijn geschikt als zomer-, kraam- en paarverblijfplaats voor vleermuizen. Ook als kleine winterverblijfplaats zijn deze gebouwen geschikt. Daarnaast kon met de quickscan afwezigheid van marterachtigen niet met zekerheid vastgesteld worden. Sloop van de bijgebouwen en verwijderen van ruigtebegroeiing leiden mogelijk tot overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van steenmarter en kleine marterachtigen. Er is mogelijk sprake van het doden of verwonden van steenmarters en het aantasten van vaste rust- of voortplantingsplaatsen en essentieel leefgebied.

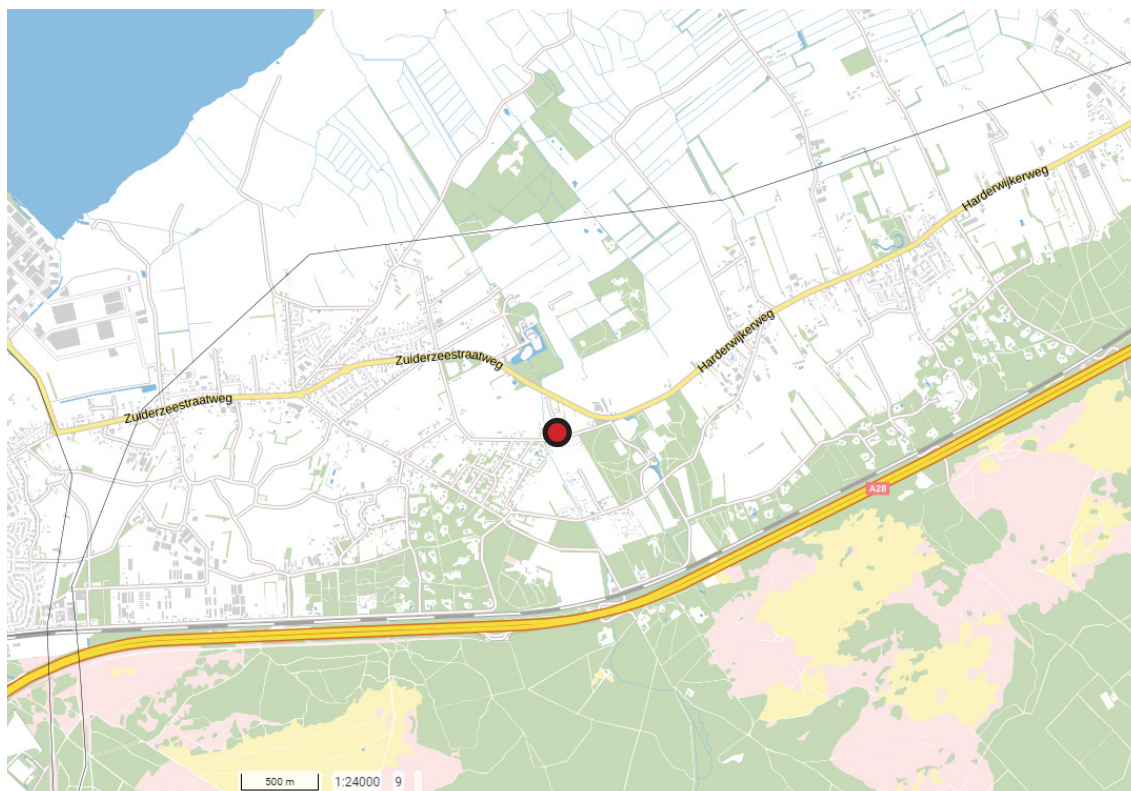
Vleermuizen

Om vast te stellen of vleermuizen daadwerkelijk gebruik maken van de bebouwing als verblijfplaats is gericht onderzoek uitgevoerd naar vaste rust- en verblijfplaatsen conform de richtlijnen van het Vleermuisprotocol 2017 (opgesteld door o.a. Netwerk Groene Bureaus en Zoogdiervereniging). Dat wil zeggen vijf gerichte, nachtelijke veldbezoeken in geschikte periodes (15 mei -15 juli voor zomer-/kraamverblijfplaatsen en 15 augustus- 30 september voor paarverblijfplaatsen) en bij gunstige weersomstandigheden om aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen te onderzoeken.

Marterachtigen

Om vast te stellen of marterachtigen de bijgebouwen of ruigtebegroeiing daadwerkelijk gebruiken als vaste rust- of voortplantingsplaatsen en/of essentieel leefgebied is onderzoek uitgevoerd. Dit wil zeggen dat er gedurende een periode van minimaal 6 weken een cameraval (type Struikrover 3.5) wordt geplaatst in de voortplantingsperiode van de soorten. De Struikrover 3.5 met lokmiddel is geschikt om aanwezigheid van alle soorten marterachtigen te detecteren. Tussentijds wordt één keer een check uitgevoerd op aanwezigheid, functioneren en gebruik van de vallen. Het onderzoek wordt gecombineerd met het vleermuisonderzoek uitgevoerd.

Afbeelding 1.1: Globale ligging plangebied (rode cirkel). Bron ondergrond: Pdok.nl/viewer.

Afbeelding 1.2: Luchtfoto met de globale begrenzing van het plangebied (rood kader). 1 = monumentaal woonhuis, 2 = zomerhuis, 3 t/m 6 = bijgebouwen. Gebouw 1 en 2 zijn geschikt voor vleermuizen, de overige gebouwen niet. Bron ondergrond: Pdok.nl/viewer, luchtfoto.

2. Methode

2.1 Vleermuisonderzoek

Op de onderzoekslocatie zijn vijf gerichte vleermuisinventarisaties uitgevoerd (zie tabel 2.1). Voor het onderzoek zijn de richtlijnen van het meest recente Vleermuisprotocol 2021 (opgesteld door o.a. Netwerk Groene Bureaus en Zoogdiervereniging) gevolgd. De inventarisaties zijn uitgevoerd door J. Mossink en J. de Jong, ecologen en tevens vleermuisdeskundigen van bureau 'De Slijpkruik Ecologie'. Voor het vleermuisonderzoek is gebruik gemaakt van een zogenaamde batdetector met opnamefunctie (Batlogger M, & Echometer Touch 2 Pro met opname functie), verrekijker en zichtwaarnemingen.

Tabel 2.1: Overzicht inventarisatiemomenten vleermuisonderzoek Essenburgweg 14/14a te Hulshorst

Datum	Periode-Temp-Weer	Doel inventarisatie
16-06-2021	02.15-05.19, 12°C, droog, 1-2 Bft	Vleermuis zomer-/kraamverblijf
18-06-2021	22.02-00.25, 23-21°C, droog, 2 Bft	Vleermuis zomer-/kraamverblijf
08-07-2021	21.59-00.30, 18-16°C, droog, 0-1 Bft	Vleermuis zomer-/kraamverblijf
19-08-2021	23.50-01.50, 13°C, droog, 2 Bft	Vleermuis paarverblijf
29-09-2021	20.30-22.35, 15°C, lichte motregen, 2 Bft	Vleermuis paarverblijf

2.2 Marterachtigenonderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd door J. Mossink. Op 18 juni 2021 is een cameraval geplaatst op een strategische locatie binnen het plangebied. Het gaat om een cameraval van het type 'Struikrover 3.5' met als lokmiddel een blik sardientjes. De Struikrover is een methode ontwikkeld door Stichting Struikrovers waarmee alle marters in een gebied binnen enkele weken gedetecteerd kunnen worden (Van Uchelen & Smaal, 2019). Volgens de "Brochure soortenbescherming in Overijssel" (Veldman, Troost & Klink 2021) dienen de camera's tenminste 3 weken in het plangebied te staan. In dit geval heeft de camera 6 weken gestaan in de meest geschikte periode waarmee hier ruimschoots aan voldaan is. Tussentijds is de camera op 8 juli gecontroleerd op functioneren en zijn de batterijen en SD-kaarten vervangen. Op 19 augustus zijn de camera's opgehaald. Voorafgaand aan de avondinventarisaties naar vleermuizen zijn de binnenkant van de te slopen bebouwing en het omringende terrein onderzocht op gebruikssporen zoals uitwerpselen, krabsporen en prenten. Ook aansluitend aan de ochtendinventarisaties van vleermuizen zijn terrein en bebouwing gecontroleerd op sporen.

Tabel 2.2: Locatiebezoeken marterachtigen Essenburgweg 14/14a te Hulshorst

Datum	Periode-Temp-Weer	Actie
18-06-2021	ochtend 7°C, zonnig	Plaatsen camera's, terreininspectie
08-07-2021	avond 16°C, bewolkt	Checken camera's, terreininspectie
19-08-2021	avond 16°C, bewolkt	Ophalen camera's, terreininspectie

3. Resultaten inventarisaties

3.1 Vleermuizen

3.1.1 Verblijfplaatsen vleermuizen

Tijdens de inventarisaties zijn de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis foeragerend en passerend waargenomen. Er werden echter geen vaste rust- en verblijfplaatsen vastgesteld in de onderzochte bebouwing. Er zijn tijdens de veldbezoeken geen in- en uitvliegende vleermuizen waargenomen en rondom de bebouwing is geen territoriaal gedrag waargenomen van vleermuizen. De sloopwerkzaamheden leiden derhalve niet tot aantasting van beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen.

Gewone dwergvleermuis werd tijdens alle onderzoeksrondes waargenomen. De eerste exemplaren arriveerden op 18 juni circa 20 minuten na en op 8 juli ongeveer 30 minuten na zonsondergang, beide keren aanvliegend vanuit (zuid)westelijke richting. Tijdens de ochtendronde op 16 juni verdween het laatste exemplaar ongeveer 35 minuten voor zonsopkomst, ook in westelijke richting langs de Essenburgweg. Tijdens de onderzoeken naar paarverblijfplaatsen werden geen baltsende gewone dwergvleermuizen binnen het plangebied gehoord. De activiteit tijdens de rondes in augustus en september beperkten zich tot enkele foeragerende exemplaren in met name het noordelijke gedeelte van het erf rond de bomen langs het weiland. Op enige afstand werden rond woningen aan de Zonnensteinseweg, Beekweg en Wijtgraaf baltsende gewone dwergvleermuizen gehoord. Deze territoria lagen op ruime afstand (> 100 meter) van het plangebied. Tijdens geen van de onderzoeken werden in- of uitvliegende of de gevel 'aantikkende' dieren gezien. Gezien de momenten waarop de eerste of laatste exemplaren werden waargenomen liggen verblijfplaatsen waarschijnlijk op niet al te grote afstand. Met namen in westelijke en zuidwestelijke richting zijn veel geschikte vrijstaande woningen met pannendaken en geschikte bijgebouwen aanwezig waar hoogstwaarschijnlijk een gedeelte van de verblijfplaatsen van passerende en foeragerende gewone dwergvleermuizen (en laatvliegers) gevestigd is. Dit is echter niet met zekerheid te zeggen. Wel is duidelijk dat er geen verblijfplaatsen in de te slopen bebouwing zijn.

Ook de laatvlieger werd tijdens alle inventarisaties waargenomen. Tijdens de avondrondes in de voorzomer arriveerde de eerste laatvlieger ruim een half uur na zonsondergang, beide keren vanuit zuidelijke richting. Er werd enkele keren kortdurend gefoerageerd boven het centrale deel van het terrein en boven het gazon in de zuidoosthoek van het perceel. Tijdens de ochtendronde werden enkele passerende exemplaren gehoord aan de zuidkant van het plangebied, vrij kort na elkaar ongeveer 1,5 uur voor zonsopkomst. Een verblijfplaats in de te slopen bebouwing is uitgesloten. Laatvliegers zijn bij het uitvliegen (en soms ervoor) namelijk duidelijk te horen, waardoor dit zeker was opgemerkt. Over het paar- en baltsgedrag van laatvliegers is slechts weinig bekend, deze functie kan daarom niet goed onderzocht worden. Echter, gezien het ontbreken van laatvliegeractiviteit rond de woning en zomerhuis is ook aanwezigheid van paarverblijven binnen het plangebied uitgesloten.

Ruige dwergvleermuis kan verblijfplaatsen zowel in bomen als in gebouwen hebben. Op 18 juni werd ongeveer 75 minuten na zonsondergang een ruige dwergvleermuis gedetecteerd, foeragerend langs de bomen aan de noordkant van het perceel. Na ongeveer 10 minuten vloog dit exemplaar in westelijke richting. Ook tijdens de onderzoeken naar paarverblijfplaatsen werd de ruige dwergvleermuis enkele keren foeragerend of passerend waargenomen langs de noordkant van het terrein. Er werd geen balts vastgesteld en er werden geen ruige dwergvleermuizen in de directe omgeving van de voor vleermuizen geschikte bebouwing gezien. Verblijfplaatsen van ruige dwergvleermuizen binnen het plangebied zijn uitgesloten.

De rosse vleermuis werd tijdens alle veldbezoeken meerdere keren overvliegend gehoord en ook enkele keren gezien. Door de harde echolocatiegeluiden zijn rosse vleermuizen op grote afstand detecteerbaar. De rosse vleermuis is in Nederland een overwegend boombewonende soort, hoewel de afgelopen jaren steeds meer verblijfplaatsen in gebouwen (met name spouwmuren) bekend worden. In Hulshorst en omgeving zijn voor zover bekend nog geen verblijfplaatsen in gebouwen aangetroffen en er werden geen laagvliegende rosse vleermuizen waargenomen. Verblijfplaatsen van rosse vleermuis in de bebouwing en omgeving kunnen daarom worden uitgesloten.

Conclusie verblijfplaatsen vleermuizen

De te slopen bebouwing wordt niet door vleermuizen gebruikt als vaste rust- en verblijfplaats. De sloop van de bebouwing leidt niet tot verstoring/vernielen van vaste, jaarrond beschermde rust- of voortplantingsplaatsen van vleermuizen. Een overtreding van de Wet natuurbescherming, Artikel 3.5, lid 1, 2 en 4 ten aanzien van vleermuizen is niet aan de orde. Ten aanzien van verblijfplaatsen van vleermuizen zijn geen mitigerende of compenserende maatregelen of ontheffing nodig.

3.1.2 Foerageergebied en vliegroutes vleermuizen

Uit de quickscan is gebleken dat nader onderzoek naar vliegroutes en foerageergebieden niet noodzakelijk is omdat effecten op essentieel foerageergebied en vliegroutes uitgesloten zijn. Voor de volledigheid volgt hier toch een samenvatting van de bevindingen van foeragerende en passerende vleermuizen die zijn waargenomen tijdens de onderzoeksronden. Tijdens de veldbezoeken zijn vier soorten vleermuizen waargenomen: de gewone dwergvleermuis, de laatvlieger, de ruige dwergvleermuis en de rosse vleermuis. Boven het noordelijke deel van het plangebied is relatief veel foerageeractiviteit van vleermuizen vastgesteld, terwijl er boven het zuidelijke en oostelijke deel juist nauwelijks gefoerageerd werd. De meest waargenomen soort is de gewone dwergvleermuis, deze soort werd tijdens bijna alle inventarisaties met enige intervallen foeragerend binnen het plangebied waargenomen. Ook de laatvlieger werd tijdens alle inventarisaties waargenomen, hoewel deze steeds kort en beduidend minder vaak foeragerend werd aangetroffen. Ruige dwergvleermuis werd slechts enkele keren ter hoogte van de noordelijke erfgrans kortdurend foeragerend gezien en rosse vleermuis alleen hoog boven het plangebied.

Conclusie

Het plangebied wordt door gewone dwergvleermuis en laatvlieger gebruikt als niet-essentieel foerageergebied. Van een duidelijke vaste vliegroute is in en rondom het plangebied geen sprake. Dit is in lijn met de constatering in de quickscan dat nader onderzoek naar vliegroutes en foerageergebieden niet nodig is.

3.2 Marterachtigen

3.2.1 Resultaten onderzoek marterachtigen

Tijdens het onderzoek zijn geen marterachtigen of (recente) gebruikssporen zoals prooiresten, uitwerpselen, haren of hollen aangetroffen in het plangebied. Tijdens de vleermuisinventarisaties werd evenmin marteractiviteit vastgesteld, terwijl marters vaak in de schemerperioden actief zijn. Op de camerabeelden werd geen enkele keer een marterachtige of andere beschermde, niet-vrijgestelde soort op de camera vastgelegd. Op de camera's zijn wel diverse onbeschermde of vrijgestelde soorten vastgelegd: bosmuis, egel, huisspitsmuis, zanglijster, merel, koolmees, vink, winterkoning, heggemus, roodborst, hond en huiskat.

Tijdens het veldbezoek van de quickscan werden in een aantal schuren oude prooiresten (afgebeten kippenveren, eierschalen) en krabsporen aangetroffen, hoogstwaarschijnlijk van steenmarter. Tijdens de quickscan en daarop volgende veldbezoeken werden nergens recente sporen gevonden en er werden dus geen marters op camera vastgelegd, terwijl de camera op een kansrijke plek was opgesteld en er enkele duizenden opnames van andere dieren werden gedaan. De Struikrover is een zeer geschikte methode om alle soorten marterachtigen mee te registreren en het onderzoek is in de optimale periode uitgevoerd, over een langere periode dan voorgeschreven volgens de handreiking. Daarom is uitgesloten dat het plangebied een belangrijke rol in het leefgebied van marterachtigen vervult. Effecten op vaste rust- en voortplantingsplaatsen en andere beschermde onderdelen van de functionele leefomgeving zijn uitgesloten. Incidentele aanwezigheid van een steenmarter is niet geheel uit te sluiten. Steenmarters zijn opportunistisch en komen tegenwoordig rond de Veluwe in vrijwel alle steden en dorpen voor. In omgevingen met voldoende groene tuinen, zoals de wijk waarin het plangebied gelegen is, kunnen vrijwel alle groene erven en tuinen onderdeel zijn van het leefgebied. Door de relatief groene inrichting van de toekomstige situatie zullen steenmarters er echter nog steeds kunnen foerageren.

Een overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de marterachtigen is niet aan de orde. Er zijn geen mitigerende of compenserende maatregelen nodig en er hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd voor steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel.

3.2.2 Conclusie marterachtigen

Gedurende de hele onderzoeksperiode werden geen marterachtigen op beeld vastgelegd en werden geen recente gebruikssporen aangetroffen. Daarmee is vastgesteld dat het plangebied op dit moment geen wezenlijke functie heeft voor steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel. Overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van marterachtigen en dus een ontheffingsplicht zijn niet aan de orde.

4 Conclusie en advies

4.1 Vleermuizen

4.1.1 Verblijfplaatsen

- Sloop van de bebouwing leidt niet tot verstoring of vernieling van vaste rust- of voortplantingsplaatsen van vleermuizen. Er zijn geen vervolgstappen, zoals een activiteitenplan en ontheffing noodzakelijk ten aanzien van vleermuizen;

4.1.2 Foerageergebieden en vliegroutes

- De ontwikkelingen leiden niet tot negatieve effecten op essentieel foerageergebied of vliegroutes van vleermuizen. Hoewel er geen sprake is van essentieel foerageergebied dient lichtverstoring op bomen en bebouwing rond het plangebied naar redelijkheid voorkomen te worden tijdens de werkzaamheden. Voorkom directe beschijning in de actieve periode van vleermuizen, die globaal loopt van april - oktober tussen zonsondergang en zonsopkomst. In de toekomstige gebruiksfase dient rekening gehouden te worden met vleermuizen door verlichting spaarzaam toe te passen en gebruik te maken van aangepaste verlichting (bijvoorbeeld afschermende armaturen, beperken verlichtingshoogte, toepassen amberkleurige verlichting).

4.2 Marterachtigen

- De ontwikkelingen zullen niet leiden tot verstoring en vernieling van een vaste rust- of voortplantingsplaatsen en essentiële onderdelen van leefgebied van marterachtigen. Overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van marterachtigen is niet aan de orde. Het is niet nodig ontheffing aan te vragen.

4.3 Overige soorten

- Houd rekening met algemene broedvogels. Bezette nesten mogen nooit verstoord, beschadigd of vernield worden. Sloopwerkzaamheden van bebouwing waarin vogels kunnen nestelen en het verwijderen van opgaand groen en dienen buiten het broedseizoen plaats te vinden om verstoring of vernieling van bezette nesten van algemene broedvogels te voorkomen. Het broedseizoen is geen vastgestelde periode. Indicatief wordt vaak de periode half maart - half augustus gehanteerd;
- Uiteraard geldt bij de uitvoering de algemene zorgplicht. Naast broedvogels zijn enkele algemene vrijgestelde kleine zoogdieren en amfibieën te verwachten. Voer sloopwerkzaamheden en verwijderen van groen uit in rustig tempo en zoveel mogelijk in één richting zodat eventueel aanwezige dieren de kans krijgen om te vluchten.

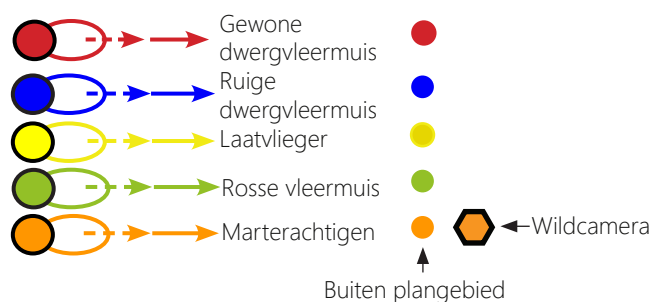

Afbeelding 3.1: Aanwezigheid van beschermde soorten in 2021 op de locatie Essenburgweg 14/14a te Hulshorst. De gele kaders betreffen de voor vleermuizen geschikte gebouwen. De stippen zijn bedoeld als indicatie waar de meeste waarnemingen van de betreffende soorten werden gedaan en betreffen niet alle waarnemingen. Bron ondergrond: Aerodata Surveys International, GoogleMaps.

Legenda

Verblijf-, foerageer-, passeerlocatie en vliegroute

Afbeelding 3.2: De Struikrover is op een geschikte plek geplaatst waar ook oude gebruikssporen van vermoedelijk steenmarter gevonden werden.

Afbeelding 3.3: De Struikrover wildcamera met als lokmiddel een blikje vis. Er werden in totaal bijna 4000 beelden vastgelegd van muizen, vogels, katten en honden. Er werden echter geen marterachtigen geregistreerd.

Bijlage 1 Samenvatting wettelijk kader

Bij een ecologische quickscan wordt de ingreep door ons getoetst aan de huidige natuurwetgeving de Wet natuurbescherming. In deze bijlage vind u een korte samenvatting van deze wetgeving.

1. Wet natuurbescherming in het kort

De Wet natuurbescherming (Wnb) is de huidige wetgeving in de Nederlandse wet die bescherming van natuurgebieden reguleert. De wet is in 2017 ingevoerd als samenvoeging van de daarvoor geldende natuurwetten: de Flora- en Faunawet voor diersoorten, de Natuurbeschermingswet voor natuurgebieden en landschappen, en de Boswet voor bos- en houtopstanden. Deze wetten zijn samengevoegd om de wetgeving omtrent natuurbescherming duidelijker en overzichtelijker te maken. De nieuwe Wet natuurbescherming regelt zowel de bescherming van natuurgebieden als dat van individuele soorten en bijbehorende habitats.

1.1 Algemene Zorgplicht

Onder de algemene bepalingen (hoofdstuk 1) van de Wnb wordt de algemene zorgplicht bepaald. Hierin is bepaald dat iedereen zorg draagt voor natuurgebieden, planten, en dieren.

Artikel 1.11 lid 2 van de Wnb luidt als volgt:

De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:

- a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
- b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
- c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

1.2 Soortenbescherming

De soortenbescherming bestaat uit drie beschermingsregimes met ieder hun eigen beschermde soortenlijsten en verbodsbepalingen:

- De Vogelrichtlijnsoorten (VR) (Art. 3.1-3.4)
- De Habitatrichtlijnsoorten (HR) (Art. 3.5-3.9)
- Overige soorten (Art 3.10-3.11)

Per beschermingsregime is vastgesteld aan welke voorwaarden voldaan moet worden voldaan om ontheffing of vrijstelling te verlenen te krijgen door het bevoegd gezag (de provincie). Een tabel met een samenvatting van de geldende verbodsbepalingen is op de volgende pagina te vinden (tabel 1.1).

De beschermde soorten uit de VR en HR zijn vastgesteld door de EU. voor de soorten uit de derde categorie geldt dat provincies de vrijheid hebben om voor bepaalde soorten uit de laatste categorie vrijstelling te verlenen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer en onderhoud. Gedetailleerde informatie over het onderdeel soortenbescherming, inclusief lijsten van beschermde soorten, is onder meer te vinden op de website van de Rijksoverheid.

Tabel 1.1: Samenvatting verbodsbepalingen soortenbescherming Wet natuurbescherming			
Paragraaf	Artikel	Lid	Verbodsbepaling
§ 3.1: Beschermingsregime Vogelrichtlijn	3.1	1	Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
		2*	Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
		3	Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
		4	Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
		5	Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
§ 3.2: Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn	3.5	1	Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
		2	Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren
		3	Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
		4	Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
		5	Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
§ 3.3: Beschermingsregime andere soorten	3.10	1	Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden: a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen; b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
* Het wegnemen van nesten is toegestaan MITS het buiten het broedseizoen en niet behorend tot een soort met een jaarrond beschermd nest.			

1.3 Gebiedsbescherming

De Wnb regelt de bescherming van de door de EU aangewezen beschermde gebieden genaamd Natura2000 gebieden. Natura2000 gebieden zijn op te delen in Vogelrichtlijn-gebieden en Habitatrichtlijn-gebieden. Alle activiteiten die een mogelijk negatief effect kunnen hebben op Natura-2000 gebieden zijn verboden, mits een vergunning is uitgegeven na het uitvoeren van een Habitattoets. Uit deze Habitattoets moet zijn gebleken dat door de geplande activiteiten geen natuurlijke kenmerken van het gebied worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en geen verstoring van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende provincie.

Bovendien verordent de wet de provincies natuur aan te wijzen met bijzondere natuurlijke of landschappelijke waarde onder het Natuurnetwerk Nederland (NNN, in de wet Ecologische Hoofdstructuur EHS genaamd). De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. Zij wijzen in hun structuurvisie of verordening de gebieden aan die onder het NNN vallen. In of in de nabijheid van een NNN-gebied geldt het 'nee, tenzij'-principe: nieuwe plannen of projecten zijn niet toegestaan als ze de wezenlijke (potentiële) waarden en kenmerken van het NNN-gebied significant aantasten, tenzij er sprake is van redenen van groot openbaar belang en er geen reële alternatieven zijn. De schade dient in dat geval door mitigerende maatregelen zoveel mogelijk beperkt te worden. De restschade dient te worden gecompenseerd.

